

ROSMOLENSTRAAT HOEK SCHOOLMEESTERSTRAAT

Winteravondsprookje in zeven monologen
een stel dialogen en tussenteksten

door

HANS KUYPER

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **ROSMOLENSTRAAT HOEK SCHOOLMEESTERSTRAAT** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **HANS KUYPER** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 1999 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **10** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

INLEIDING

Eigenlijk wilde ik niet iets actueels schrijven. Ik wilde terugblikken, een soort eeuwoverzicht schrijven. Ik doopte mijn pen in vergevingsgezinde, licht melancholieke inkt. Maar een stuk heeft drama nodig en met dat drama liep het weer uit de hand.

Bij het schrijven werd ik voortdurend door de actualiteit ingehaald. De melancholie leek steeds maar ongepaster. Het sterven van een bejaarde buurtgenoot kon niet meer de spil van het stuk vormen. De buurt kon niet meer het centrum van de wereld zijn.

En juist daarom ben ik achteraf zo blij met de titel, die al vaststond voor ik een letter geschreven had. Het is een exacte plaatsbepaling en daarmee een monumentje geworden. Een monument voor het oude Nederland, een afscheid van de eeuw waarin we dachten dat wij het wisten, dat wij alles aankonden. De eeuw waarin we dachten dat we het ergste hadden gehad.

Maar de mensen zijn nu eenmaal zoals ze zijn.

PERSONEN:

Anneke - eigenaresse van de buurtwinkel; net veertig.

Hero - man van Anneke; achter in de veertig.

Margot - werkt in de buurtwinkel; halverwege de twintig.

Ans - buurtbewoonster; rond de zestig.

Elly - buurtbewoonster; hoogzwanger; rond de dertig.

Jet - buurtbewoonster; eind dertig.

Tineke - buurtbewoonster; net veertig.

Baby - het kind van Tineke en Jacqie.

Kees - buurtbewoner; tegen de zeventig; man van Jet.

Josip - een Serviër; een dertiger

Jacqie - partner van Tineke, is bij de politie.

Kinderstem

Mannenstem

DECOR:

Een kleine buurtsuper, niet bijster gesorteerd maar voorzien van de elementaire levensbehoeften en gespecialiseerd in kaas en verse vleeswaren. De ramen en deuren zijn bijna dichtgeplakt met posters van aanbiedingen en de plaatselijke sport- en muziekverenigingen. Er dringt weinig licht van de straat naar binnen, maar wat er valt, is schermrig. Er hangt een duidelijk zichtbare klok aan de wand die tijdens de niet-reële scènes langzaam (maar uiteraard wel veel sneller dan normaal) een uur verder loopt.

Het is vrijdag 31 december, het is bijna vier uur.

Er is vooralsnog niemand op toneel, we horen wat stemmen vanachter de coulissen. Klok op vier uur.

ANNEKE: Ga ik doen. Doe ik al. Haal jij dan de vlaggen even binnen?

HERO: Zijn al binnen. Is Margot naar huis?

MARGOT: Ik sta met m'n jas aan.

HERO: Prettige jaarwisseling, Margot. En tot maandag.

ANNEKE: Veel plezier met hoe-heet-ie.

MARGOT: Eric... Tot maandag. *(Margot, halverwege de twintig, komt op en maakt aanstalten via de winkeldeur te vertrekken als Ans, ergens rond de zestig, binnenkomt. De winkelbel klingelt)*

ANS: Ben je al dicht? Het is nog voor vieren.

MARGOT: *(roept naar achteren)* Laat maar, Anneke, ik ben er nog. *(tot Ans)* Zegt u het maar.

ANS: Heb je nog brood?

MARGOT: Alleen in de diepvries.

ANS: Een heel casino wit.

MARGOT: Dat zal er nog wel zijn.

ANS: Rotweer.

MARGOT: *(duikt in de diepvrieskist)* Ja.

ANS: Koud.

MARGOT: Nou!

ANS: Die vrieskou trekt in Piet z'n been. *(Elly, rond de dertig en hoogzwanger, stormt enthousiast de winkel binnen)*

ELLY: Goddank, Goddank. Ere zij God. In den hoge, in den hoge - je bent open.

MARGOT: *(komt met een brood omhoog)* Nog net. Jij moet niet rennen, in jouw toestand.

ELLY: En in de mensen een welbehagen. Ik heb geen poedersuiker in huis. Ik heb driehonderdachtenzestig schalen met oliebollen staan, maar geen poedersuiker.

ANS: Ik ken u niet.

MARGOT: Ze woont hier net een maand of drie. Een maand of drie, was het toch?

ELLY: Twee en een half.

ANS: O. Nee, toen zaten wij in Spanje.

ELLY: Heerlijk.

ANS: Wij zitten meestal de winter in Spanje. Maar nu met het millennium, wilde Piet thuis zijn. Hij heeft in een concentratiekamp gezeten.

ELLY: Ach...

ANS: En we hebben drie kinderen met nierproblemen, dus je begrijpt dat we graag in Spanje zitten, zolang het nog kan. Want Piet sukkelert erg met zijn been.

ELLY: Woont u hier schuin tegenover, in dat huis met de vitrage?

ANS: Wat bedoelt u?

ELLY: Met die enorme vitrage.

ANS: Wat bedoelt ze?

MARGOT: U heeft toch van die vitrage? Het brood is twee zestig.

ANS: Kan je het niet opschrijven?

MARGOT: Dat heeft Hero liever niet, vanwege de boekhouding. Hij wil het jaar afsluiten.

ANS: Dan zet je d'r één januari boven.

MARGOT: Dan zijn we dicht. Ik maak er drie van.

ELLY: Met die vitrage en die porseleinen hondjes.

ANS: Enorme hondjes?

ELLY: Nee, die kleine.

ANS: *(na een korte stilte)* Ik begrijp niet wat ik u misdaan heb.

MARGOT: Kom, mevrouw Nederveen. Ze bedoelt er helemaal niets mee.

ELLY: Ik spaar varkentjes. *(Jet, eind dertig maar moe en afgetobt, komt binnen. Margot trekt haar jas uit)*

JET: Ben je nog open? Dag, mevrouw Nederveen. Dag, eh...

ELLY: Elly.

JET: Sorry.

ANS: Dag, Jet.

MARGOT: Eigenlijk zijn we al dicht. *(roept naar achteren)* Anneke! Kun je even bijspringen?

JET: Ik hoef alleen maar bier, hoor.

MARGOT: Voor twee dagen?

JET: Nou, drie, hè.

MARGOT: Moet ik vragen of Hero het even achterlangs brengt?

JET: Ik loop wel een paar keer. *(Jet verdwijnt met een krat Heineken. Anneke, net veertig, verschijnt in de winkel)*

ANNEKE: Heb je hulp nodig?

MARGOT: Eigenlijk niet meer.

ANNEKE: Dag, Ans. Dag, Elly. *(Tineke, rond de veertig en met een baby in een draagdoek, stapt binnen. Elly gaat meteen over de baby hangen en vergeet de wereld. Ans wil ook even kijken en wacht gepikeerd haar beurt af)* En dag, Tineke. Wat dachten jullie, we komen allemaal rond sluitingstijd vandaag?

TINEKE: Ik realiseerde me opeens dat het na morgen nog 's een keer zondag is ook. Ik moet absoluut meer brood in huis hebben. En kaas.

ANNEKE: Ik ga niet meer snijden. Het is na vieren en alles is schoon.
(*Jet komt binnen voor haar tweede krat*) Wat doe jij nou? Dat kan Hero
toch doen? (*roept naar achteren*) Hero!

JET: Dag, Tineke.

TINEKE: Dag. (*tegen Anneke*) Geef me dat stukje daar maar, dat is pre-
cies goed.

HERO: (*van achter*) Wat is er?

ANNEKE: (*roept naar achter*) Zet even vier... (*naar Margot*) Vier?

MARGOT: Ze heeft er al twee mee.

ANNEKE: (*naar achteren*) Vier kratten over de schutting, voor Jet. (*tegen
Tineke*) Ik heb alleen nog wat volkoren in de vriezer.

TINEKE: Als ik maar gered ben.

ANS: (*tegen Elly*) Mevrouw, mag ik asjebliëft ook even kijken?

ELLY: O, pardon. Maar het is ook zo'n schatje!

ANS: Ja, dat moet u nog maar zien te produceren.

MARGOT: Mevrouw Nederveen! Zoiets zeg je niet.

ANS: Wel als je zoveel hebt meegemaakt als ik. (*Jet komt binnen voor
haar derde krat. Kees, haar echtgenoot van tegen de zeventig, komt
vlak achter haar aan met een krat Heineken in z'n handen*)

MARGOT: Ho, Jet. Hero heeft de rest al bij je achter neergezet.

KEES: En hij kan ze weer terughalen ook. Heineken! Ik drink dat bocht
niet, hoe vaak moet ik dat nog zeggen? (*zet het krat met een klap op
de toonbank*)

JET: Alsof je nog wat proeft.

KEES: Dat zijn godverdomme jouw zaken niet.

ANNEKE: Kees, d'r zijn kinderen bij. Bijna twee kinderen.

ANS: En een dame.

ANNEKE: Precies.

JET: Ik heb er gewoon niet op gelet, Kees. Sorry.

TINEKE: Wat krijg je van me, Anneke?

ANNEKE: Dertien vijftendertig, asjebliëft.

KEES: Grolsch. Grolsch, moet ik hebben. Zeg dat maar tegen Hero.
(*opent een beugeltje en is even van de wereld*)

ELLY: Een goed uiteinde, allemaal. (*wil vertrekken*)

MARGOT: Je moet nog betalen.

ELLY: Ach, Jezus, ja.

TINEKE: Nu ik je toch nog even zie, Ans, ik heb twintig flessen
champagne op het plaatsje staan, maar dat is een beetje veel om te
tillen, straks na twaalven. Dus ik vroeg me af, kunnen jij en Piet even
aankomen en dat we dan de zaak met z'n allen naar ome Gerrit
dragen?

ANS: Nou, Piet heeft weer dat been, hè.

TINEKE: Nou, dan jij alleen. Ik kan ook wel wat flessen in de buggy kwijt, maar twintig lijkt me iets te veel.

ANS: Is Jacqie er niet?

TINEKE: Nachtdienst. D'r is niemand vrij vanavond.

ANS: Nee. Dat zal wel niet.

MARGOT: *(is klaar met afrekenen en schuift gedecideerd de kassa dicht: de winkel moet sluiten)* Dat is ook erg, net vanavond.

TINEKE: Ze probeert nog even langs te komen.

ANNEKE: Hoe is ome Gerrit eigenlijk? Ik heb hem al een tijdje niet gezien.

ELLY: Ome Gerrit is toch die man aan de andere kant van de straat? Die zo stinkt?

ANNEKE: Dat zijn z'n medicijnen.

ELLY: Ja. Zo'n apothekersluchtje.

ANS: Wat hebt u toch tegen mensen? Of heeft u alleen iets tegen oudere mensen?

ELLY: Helemaal niets. Ik zeg gewoon hoe het is.

ANS: Doe dat dan niet.

TINEKE: De laatste keer dat ik 'm sprak, had ome Gerrit d'r erg veel zin in.

ANNEKE: *(tegen Elly)* Hij wordt om twaalf uur honderd. Hij is van 1 januari 1900. Dat is uniek, natuurlijk.

TINEKE: De hele straat verzamelt vanavond bij hem. Even na twaalf.

KEES: *(heeft de fles leeg)* Tegen mij zei hij van de week: 'Godverdomme, één dag eerder geboren en ik had in drie eeuwen geleefd.'

ANS: Hij zei geen 'godverdomme'.

KEES: Zei die wel.

ANS: Zei hij niet.

KEES: Dacht-ie toch.

ANNEKE: Dat pilsje was van mij, Kees.

KEES: Dan neem ik er nog eentje van mezelf. *(voegt de daad bij het woord)* En het is maar net waar je de eeuw laat beginnen, natuurlijk. Op 1 januari is er één dag voorbij. Want als een baby één is, is er een jaar voorbij. Die nul, die tel je niet. Maar die hoort er wel bij, natuurlijk. Dus 31 december is de nulde dag van het nieuwe jaar. En 1999 is het nulde jaar van de nieuwe eeuw. Niemand weet precies wat we vieren. En wanneer dat zou moeten. We zijn dat hele millennium allang voorbij.

JET: Voor jou is het sowieso alle dagen feest.

MARGOT: Nou dan, een heel prettige avond en tot ziens in de

eenentwintigste eeuw. *(Margot loopt naar buiten, maar komt bijna onmiddellijk weer terug in de greep van Josip, die een pistool in zijn vrije hand houdt. Hij is een Serviër van ergens in de dertig en spreekt met een zwaar accent)*

JOSIP: Down! Down! Everybody, down! *(volkomen paniek. Iedereen zoekt een plaats op de vloer behalve Tineke, die naar de deur loopt)*

TINEKE: Ik heb een kind. Laat me gaan.

JOSIP: I no shoot. You go down. *(Hero, achter in de veertig, komt binnen)*

HERO: Wat krijgen we godverdomme nou zeg!

JOSIP: *(plant het pistool tegen Hero's hoofd)* You boss. You say, everybody down. I no shoot.

HERO: Als je niet schiet, makker, geef dat ding dan maar hier.

JOSIP: I no shoot, but I keep gun. *(gilt opeens)* Down! Go down!

HERO: Allemaal liggen. Jij ook, Tineke. Blijf kalm. Blijf vooral allemaal kalm en doe geen gekke dingen. *(tegen Josip)* We are down. I go down too. Okay? Stay calm.

JOSIP: Keys. Give me keys. *(Hero geeft Josip zijn sleutelbos. Iedereen ligt. Een tijdlang is er alleen ademhaling te horen. Josip sluit de winkel deur af. Hij doolt door de winkel en stapt uiterst voorzichtig over iedereen heen)*

JOSIP: Jesus. Jesus.

KEES: *(mompelt)* Ik had het niet treffender kunnen verwoorden.

JOSIP: Shut up!

HERO: Kees, godverdomme.

JOSIP: *(krijst)* Shut up! Everybody! Shut up! *(de scène 'bevriest'. Het licht verandert, een flard muziek waait langs. Dan komt Kees opeens overeind en we horen de eerste monoloog)*

Klok naar vijf uur

KEES: Nou ja, sorry, hoor. Ik lig alleen maar te denken: waar kan hij me raken zonder dat het meteen dodelijk is. Een arm of een been, bijvoorbeeld. Dat zou nog kunnen. Maar liever niet in m'n rug, of m'n hoofd. Dus dan moet ik zo gaan liggen dat m'n rug en m'n hoofd beschermd zijn. *(probeert wat houdingen, terwijl hij verticaal blijft)* Maar dat gaat niet. Het is onzin. *(pauze)* Raar gevoel, op die koude vloer. Het heeft iets van het schip, van vroeger. Bij mijn vader, toen die nog op Denemarken voer. Voor de oorlog was dat. En nog op zeil. Urenlang op één koers. We hingen zo schuin, dat ik m'n torens van blokken half op de vloer en half tegen de muur moest bouwen. Als de toren eindelijk mooi hoog was, ging m'n vader overstag. Rommeldebommeldebom. Afgrijselijk. Altijd water, overal water. En dan, na een dag of wat, Hanstholm. Verschrikkelijk oord. Terug naar Delfzijl. Nog erger. En daartussenin: water. Overstag, door de wind, gijpen, reven. Alles wat hij verdiende, ging weer in dat schip. Geen cent over. Water, alleen water. En vallende blokken. En een keiharde kooi. *(wentelt zich, verticaal)* Dat is het. Zo voelt die vloer hier. Het is net m'n kooi van toen. Het is verdomme net m'n kooi. *(kijkt voorzichtig om zich heen)* Waar is Jet? Ik moet het haar vertellen. Dat ik dáár zo van geworden ben. Van toen, van het schip. Dat ik daarom alles drink - alles behalve Heineken en water. Dat komt nog van voor de oorlog. Want alles wat ertoe doet, is van voor de oorlog. Ook de oorlog zelf. Want die begon in '39. Eén jaar voor de oorlog. *(een flard muziek, de lichten veranderen)*

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto